

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 80 kr., za pol leta 50 kr. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr. če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Mislino po številkah.

VIII.

Pisali smo o trgovcih in obrtnikih. Ti postanejo s časom mej gospodujočimi in službujočimi tudi neki posredovalci. Oni morajo biti nekaki noži, ki režejo na obe strani. Nekaj so gospodarji, ali službojoči slujeji jim dajo največ zaslužiti in le v mirnih časih trgovina in obrt lahko živi in dobiček delata. Gospodujočim je na tem, da ne pride do boja s službujočimi. Tako delajo ti srednji stanovi nekaj policije. Vzemimo še, da gospodujoči stanovi navadno jezik službujočih prevzamejo in tudi vero, če tudi le pod tem pogojem, da svoje bogove kot nekaj višjega častiti zapovedo in vzemimo, da s časoma nastanejo postave in uradništvo ter da zasede duhovenstvo svoj sedež v vladanju, potem si lahko razložimo, kako se to življenje odpletava, v katerem drži manjšina veliko večino za uzdo in pod bičem.

Na podlagi tega si lako raztolmačimo, kako da je tako tudi v zdajšnjem svetu, ko je človeštvo veliko omiko pridobilo, si priborilo oslobodenje od tlake in desetine prejšnjih časov in si je pridobil človek nekaj osebnih slobode. Prost je sedaj človek najtežjih verig, nekoliko slobodnejše diha, ali gospodarstveno in politično tudi danes manjšina vlada večino, tudi danes službuje večina manjšini, tudi danes se lahko reče: v kočiji sedi nekaj ljudi, na kozlu iste sedi kot kočijaž glad z bičem in velikanska masa ljudi vleče kočijo čez hrib in dol, po blatu in prahu. Veleposestvo, fabriški bogataši in veliki trgovci, cerkvena bogatija in duhovenstvo raznih cerkva sedi v kočiji, glad malih kmetij, glad fabričnih delavcev in rokodelcev na kozlu in pri štangi vsi ti milijoni: delavci, rokodelci in mali kmeti ter velikanska armada ljudi brez dela, brez lastne strehe.

Zgodovina uči, da stane ta vožnja mučno življenje in umiranje milijonov službujočih; da se gospodujočim ljudem nič ne smilijo oni ljudje, koje smrtna kosa po tisočih kosi vsled pomanjkanja najpotrebnejšega za življenje.

Vsaka minuta pobere jih več pri omenjeni štangi in jih vrže tja v travo, ali v jarek; mladi otročiči s suhi ročicami, vdrtimi očmi, slabotnimi pljučami; slabotne žene brez mozga v kosteh, brez ognja v očeh, spremljajo to grozno vožnjo ter množijo mrtvece stran iste. Ali v veselem trapu se vozi naprej, v kočiji pa so dobre volje kljubu kostenjakom na levi in na desni.

Tako je tudi v prejšnjih zgodovinskih časih bilo. Rimljani so svoje sužnje tudi boljšim ribam žive v bajerje v kosilo metali. Človek se neznansko hitro množi. Ljudi ni nikdar premalo. V časih pred Rim-

ljani najdemo v Aziji lepe kulture, vsaj prastare stavbe svedočijo to, ali tudi tam najdemo milijone v službi tisočih in lahki so ti milijoni na tehtnici življenja. Nebesa, pekel, vice in če obsegajo ves drugi veliki svet razven naše zemlje, nimajo prostora za toliko milijonov duš, kar jih je ta grozna služba doslej že rešila tužnega življenja. Tisti zmagani ljudje, ki so jih divji zmagovalci na raznu spekli ali drugače snedli, so še najboljšo usodo imeli. Boj za biti ali ne biti je mej ljudmi kakor mej živali. Bog zna, koliko ljudi je v najhujših mukah robstva umrlo, da se je dosegla današnja kultura! In v drugih oblikah se ponavlja v našem času velikega razvoja, dela mašin in velike omike ravno isto. Kaže se, da nobeno redno življenje, nobeno napredovanje v izobraženstvu ni mogoče brez takega strašnega zakona: manjšina vlada večino in jo neusmiljeno izcerpljuje in da mora biti reva milijonov, kakor tudi, da telesno in duševno močnejši posamezni človek slabotnejšega zmora in ga izcerpljuje v svojo korist. Tem naukom zgodovine se je ustavljalo človeštvo vedno in najhujše v naših časih. O tem pa v prihodnjih številkah.

Ivan Durak.

(Povest. Ruski spisal Lev Tolstoj.)

IV.

Drugo noč je prišel hudobec od Semjona vojaka, da bi pomagal Ivana zapeljati, kakor sta se dogovorila. Prišel je na njivo ter dolgo iskal svojega tovariša, toda bilo ga ni nikjer, našel je samo luknjo v zemlji. No, si je mislil, tovarišu se je morala nesreča pripetiti, treba je torej, da prevzamem jaz njegovo mesto. Njiva je zorana, moral ga bodem pri košnji ujeti.

Šel je hudobec na Ivanov travnik in napeljal na košenino vodo; trava je vsa pogreznila. Ko se je zdanilo, šel je Ivan iz konjaka, sklepal koso in se odpravil na travnik kositi. Tja prišedši začne kositi; mahne prvič, drugič, kosa se je skrhalo in ni hotela rezati — moral jo je večkrat brusiti. Trudi se in trudi, pa le nič ne pomaga.

Misli si: domov pojdem in bom še jedenkrat sklepal in prinesel seboj kruha. Če se potem tudi cel teden trudim, ne grem prej domov, da ne pokosim.

Hudobec sliši to in se zamisli: trdovratnež je ta norec, reče, ne boš ga ujel. Moram misliti na druga sredstva.

Ko je Ivan splepal koso, prišel je zopet na travnik in jel kositi. Hudobec se zarije v travo in začne loviti koso za topo stran in vtikati ost v zemljo. Dasi je bilo Ivanu

hudo, vendar je pokosil travnik, izvzemši majhen kos v močviju.

Hudobec se zarije v blato in si misli: In če si prerežem nogi, pustil vendar ne bodem, da bi pokosil.

Ivan je šel v močvirje, trava ni bila videti gosta, venderle ni mogel s koso odrezati. Razsrdi se in začne z vso močjo mahati. Hudobec se začne bati, si ne upa čakati, ker je šlo delo slabo od rok, ter skoči v grm. Ivan zamahne s koso, ki se mu zaplete v grm in odseka hudobcu polovico repa. Ko je pokosil, velel je sestri travo pograbit, sam pa je šel rž kositi.

Šel je po stranski poti, hudobec s prestriženim repom je bil že tam in pohodil rž. Ko je prišel Ivan na njivo, vzel je koso in začel kositi, pa delo mu ni šlo izpod rok. Napravi se domov, vzame srp in požanje na to vso rž. No sedaj pa pride oves na vrsto, reče Ivan. Ko sliši to hudobec s kratkim repom, si misli, ker te nisem na rži vjel, bom te jutri na ovsu, le počakaj jutrišnjega dneva.

Ko je prišel zjutraj hudobec na ovseno polje, bil je oves že požet. Ivan ga je bil požel po noči, da bi se manj osipal. Hudobec se razjezi in reče: Rep si mi odrezal in me raztogotil. Še vojak mi ni prizadeval toliko skrbij. Ni ga mogoče dobiti, malo-pridneža, ker niti ne spi. Zdaj pa pojdem v kozolac in bodem napravil, da mu bode vse segnalo.

In šel je hudobec v kozolec, kjer je bila spravljena rž in se zaril mej snope. Začel jih je greti, razgrel tudi sam sebe in zaspal.

Ivan pa je napregel kobilo in se peljal s sestro na polje vozit snope. Pripelje voz h kozolcu in nalaga na voz. Ko seže tretjič v snope, glej, na vilah caplja živ hudič, vrh tega še s pristriženim repom in hoče zbežati.

Glejte no, reče Ivan, kakšen zlomek! Ti si zopet? Ne, jaz sem drug, on je bil moj brat. Jaz sem bil dosedaj pri tvojem bratu Semjonu. No bodi kdor hočeš, jaz ti bodem že posvetil. Hotel ga je sneti z vil, zdaj pa začne hudobec prositi. Spusti me, nikoli ne pridem nazaj, vse hočem zate storiti, kar hočeš. Pa kaj mi moreš storiti? Zamorem ti napraviti vojakov, iz česar koli hočeš. Čemu mi pa bodo? Napravi ž njimi kar ti ljubo, oni umejejo vse.

Znajo pesmi peti? Znajo. Naj pa bo, reče Ivan, napravi jih. In hudobec reče: Vzemi ta rženi snop, postavi ga na zemljo s klasjem navzgor in reci samo: „moj hlapec zapove, da ne bodi več snop, ampak kolikor je v tebi bilk, toliko bodi vojakov“.

Ivan vzame snop, postavi ga na zemljo in reče, kakor mu je velel hudobec. In snop se razveže, in napravili so se vo-jaki in pred njimi sta piskala in na boben

Nabijala trobentač in bobnar. Ivan se nasmehe. Glej no, reče, kako so ti lepi. To je dobro, dekleta bodo vesela.

No sedaj me pa pusti, pravi hudobec. Ne, spremeniti jih moram zopet v snop; ker je škoda za zrnje. Nauči me, kako jih spremenim zopet v snop. Jaz ga bom omlatil. Hudobec pa reče: Zapovej, kolikor vojakov, toliko bilk. Moj hlapec zapoveduje bodi zopet snop. Ivan je rekel tako, in nastal je zopet snop.

Hudobec je začel zopet prositi, da bi ga spustil. Naj bo! Nato pritisne hudobca k stogu, ga drži z jedno roko, z drugo pa potegne vile iz njega. Z Bogom, reče Ivan. Kakor hitro pa je izgovoril „Bog“ izginil je hudobec pod zemljo, kakor pade kamen v vodo, ostala je samo luknja v zemlji.

Ko je prišel Ivan domov, našel je družega brata, Tarasa s svojo ženo sedeča pri mizi. Ker ni Taras-debeluh poplačal svojih dolgov, pritekel je k očetu. Ko zagleda Ivana, mu reče: Preživi naju, dokler ne dobim zopet denarja. Zaradi mene le ostanita, reče Ivan, potem pa sleče suknjo in sede k mizi. Žena Tarasova, hči trgovčeva, pa deje: Z norcem ne morem obedovati. On diši po pôtu.

Taras-debeluh pa reče Ivanu: Tvoj duh ni posebno prijeten, pojdi, obedoval bodeš v veži.

Je že prav, pravi nato Ivan. Vzame si kruha in gre ven. Moram itak v hlev, čas je kobili položiti.

Politični pregled.

Delegaciji zborujeta sedaj v Budimpešti in razpravljata o tistih rečeh, ki so skupne naši polovici države in ogrski polovici. Minister zunanjih del je pojasnil, kako razmerje vlada mej našim cesarstvom in mej drugimi državami. Trdil je, da je razmerje najboljšje, ob enem pa govoril, da je položaj negotov. Kakšne so razmere v resnici, tega ni bilo prav spoznati, pač pa se je pokazalo, da zveza našega cesarstva z Nemčijo ni več tako trdna, kakor še pred nekaj leti. Delegacijama se je predložil tudi proračun. Iz njega je razvidno, da hoče vlada zopet pomnožiti število vojakov in zgraditi več novih ladij, kar bo seveda zopet veljalo lepe milijone, povrh pa je vlada še zahtevala ogromno svoto 30 milijonov za vojne priprave, katere je lani ukrenila. Kaže se, da jej bodeta delegaciji ta denar dovolili, dasi je vlada kršila na nečuvven način ustavo, ko je denar izdala, ne da bi bila vprašala prej narodove zastopnike za dovoljenje.

Državni zbor se snide zopet 2. junija, a bo samo nekaj tednov zboroval. Vlada nima več upanja, da napravi red in zato namerava, kakor poročajo listi, koj po praznovanju petdesetletnice cesarjevega vladanja državni zbor razpustiti.

Revolucija v Italiji. Nemiri, kateri so bili nastali v raznih krajih Italije zaradi draginje, so se naposled spremenili v krvavo revolucijo, katera je imela svoje središče v Milanu. Ljudstvo je zgradilo barikade, požigalo in plenilo ter imele cele bitke z vojaštvom. Boj v Milanu je trajal tri dni. Revolucionarji so hoteli odpraviti kraljestvo in premeniti Italijo v republiko po vzgledu Švice. Vojaštvo je revolucijo seveda vdušilo, ali ubitih in ranjenih je bilo na tisoče ljudi, zdaj pa se je začelo kruto preganjanje republikancev in socialnih demokratov, kateri so revolucijo povzročili.

Vojska mej Španijo in Združenimi državami ameriškimi traja že mesec dni, a do resnično odločilne bitke še vedno ni prišlo. Ameriško brodovje je pač dobilo jedno veliko bitko, ta pa ni odločilnega pomena. Ta bitka se je bila v Aziji, pri Filipinskih otokih, kateri so last Španske, in je bilo v tej bitki špansko brodovje popolnoma poraženo in pobito. Španci so imeli tam same stare lesene ladje, zato so jih Amerikanci lahko potolkli. Nekatere španske ladje so zgorele, druge pa so Španci sami potopili, da ne pridejo Amerikancem v roke. To pa ne upliva dosti na vojsko zaradi Kube, toliko manj, ker so Filipine še vedno v španskih rokah, in je dvomljivo, če se jih bodo mogli Amerikanci polastiti, tudi če pošljejo tja večjo armado, kakor nameravajo. Na Kubi so razmere še vedno prav takšne, kakor so bile v začetku vojske. Špansko veliko brodovje je te dni priplulo iz Evrope v bližino Kube in zdaj se pričakuje vsak dan, da pride mej njim in ameriškim brodovjem do bitke. Pred prihodom so Amerikanci poskusili zavzeti španski otok Portoriko in so bombardirali tega otoka glavno mesto San Juvan, a njih namen se jim ni posrečil, kakor se jim ni posrečil namen, iskrčiti pri Kardenasu nekaj vojaštva in orožja. Vojska za Špansko doslej še ni izgubljena, vzlic temu pa vlada v celi Španski največ radi draginje revolucija, tako, da je morala vlada skoro povsod razglasiti obsedno stanje.

Dopisi.

Z Dolenjskega. „Slovenec“ razpravlja v št. 106. uzroke reve na Italijanskem. On jo najde v bogatem židovstvu, v združenji italijanski državi in mej vrsticami se kaže tudi v tem, da papež nima iste oblasti, kakor jo je imel. „Slovenec“ ni prav poučen. Italijanske bede so kriva veleposestva in neomika ljudstva. Kmeta ni, in kar ga je, ima premalo polja. Na Italijanskem in na Španskem ni dosti židov. To je obče znano. Pač pa na vsakih 30 kilometrov kak katoliški samostan. Italijanska in Španska sta najbolj pobožni državi. Od nekdanj že so bile te dežele pod vladjo katoliške cerkve. Lastniki italijanskih in španskih veleposestev so grozno pobožni, oni so stebri katoliške cerkve v teh deželah. Cerkev sama je bogata, ima nebroj veleposestev. Ta je imela že v srednjem veku, v katerem so bili papeži vladarji teh dežel. Na Španskem so večkrat tudi razne pobožne „hčere“ katoliške cerkve zavzele male kraljevski prestol, zmiraj pa je bila Španska najzvestejša država katoliški duhovščini. Samostanov ima na tisoče in kaj še duhovnikov in pobožnih lastnikov veleposestev. „Slovenec“ naj bere knjigo profesorja Zamborija, v kateri razpravlja ta italijanski profesor italijansko revno in nje vzroke. Nočemo „sprave“ razdirati, ali v času, v katerem se kaže vsa neplodnost duhovniške vlade v deželah, kjer je ta vlada nekdanj ali bila ali je še na vrhuncu, moramo resnici na ljubo in da svet ne misli, da je vse na Slovenskem tako slabo poučeno, povedati, da je ustajo na Italijanskem in Španskem na rovaš klerikalizma zapisati. Tudi to je na ta rovaš zapisati, da Španci tako neumno vojno vodijo in izvežbane in z blagoslovom papeževim oblagrovane vojake neskušeni ameriški pomorščaki neusmiljeno pošiljajo na dnu morja. Je pač zastarel sistem gospodarstva, ki nima življenjskih moči več v sebi. Vsa etika nič ne pomaga, če ta etika le polne kašte bogatašev zagovarja, revežem pa le paradiž onkraj groba kaže. Ljudstvo se s tem rajem več ne dovoljuje in kar je zastarele gospodarske oblike, se mora porušiti, ko stari gradovi in samostani tega gospodarstva. In nikdar človeštvo ne prihaja nazaj v že

preživele oblike gospodarstva. Toraj ne židov iskati, kjer jih ni in ne prehodninski obliki manšterstva v drugo novo gospodarsko življenje spodtikovati zla, ki se kaže, ko se isti razdira, staro zidovje prejšnjega gospodarstva. Vaš sistem se razdira, kamenje pada, kri teče, ranjencev je dosti. Je stara stvar to: podirati je včasih težavnejše, ko novo zidati. Ali bo že tudi prišel kruh za te revne, če tudi ne več ričet v samostanskih kuhinjah fevdalnih časov. Bodi odkritosrčni in povejte naravnost, da vaše solze ne veljajo bednemu italijanskemu ljudstvu, ampak zlatim časom vašega vladanja in resnico ste izjavili. „Kruh, Kruh“ pa ne po milosti koga, ampak kruh po slobodnem delu in po novemu človeku primerni razdelitvi zemlje, katera živila daje in ki ne sme biti več privilegij par tisoč ljudi, ker je vsakemu nujno potrebna in se ne da poljubno pomnožiti. H kraju gre s starim gospodarstvom in tudi s tem ga ne boste rešili, če ustopate, kaker vaši italijanski brati na Italijanskem, mej ustaše. Ljudje vedo, zakaj to delate!

Domače in razne novice.

(Missia — Jeglič.) Trinajstlet je bil dr. Jakob Missia knezoškof ljubljanski. Ta teden je zapustil našo deželo in odpotoval na Goriško, na svoje novo mesto. Kranjski Slovenci smo lahko veseli, da nas je zapustil, kajti dr. Missia nam je prinesel prepričanje in sovražstvo v deželo in je narodno stvar na Kranjskem neizmerno oškodoval. Dne 20. t. m. se je pripeljal novi knezoškof dr. Anton Jeglič in liberalna Ljubljana ga je presijajno sprejela ter s tem dokazala, da ni sovražna niti veri, niti cerkvi, niti duhovnikom, samo da so duhovniki tudi spoštovanja vredni. Na kolodvoru so škofa pozdravili kanoniki, dež. predsednik bar. Hein, dež. glavar Detela, župan Hribar in narodne gospe in gospodične. Škof se je s kolodvora peljal v cerkev. Ob obeh straneh bogato okrašenih ulic so stala narodna društva z zastavami, učenci in učenke vseh ljubljanskih šol in nebroj ljudstva. Zvečer so narodna društva priredila knezoškofu sijajno bakljado z godbo in petjem. Kranjski Slovenci smo škofa z odprtimi rokami sprejeli. On je sin slovenske matere, njegova zibelka je tekla v kmetški hiši, zato smo lahko prepričani, da bo veren sin slovenskega naroda. Upamo tudi, da nam je škof prinesel mir. Doseže ga lahko s tem, da deluje kot pravi katoliški duhovnik in ne posluša glasov zapeljivcev. Novega škofa bomo sodili po njegovih dejanjih. Veseli smo njegovega prihoda, naj bi njegovo delovanje opravičilo naše veselje.

(Prešernov spomenik.) Bliža se stoletnica rojstva največjega slovenskega pesnika Frana Prešerna. Da se temu prvemu sinu slovenskega naroda postavi dostojen spomenik, sestavil se je poseben odbor, ki nabira v ta namen prostovoljnih prispevkov.

(Shod slovenskih županov.) Ljubljanski občinski zastop je sklenil, povabiti na dan 17. avgusta t. l. vse slovenske župane s Kranjskega, Štajerskega, Koroškega in Primorskega na shod v Ljubljano, da sklenejo udanostno izjavo, katero ponese posebna županska deputacija dne 2. decembra na Dunaj, ko bode cesar praznoval petdesetletnico svojega vladanja.

(Osobne vesti.) Okrožnim zdravnikom v Velikih Laščah je imenovan dr. M. Weisek, okrožnim zdravnikom v Litiji pa dr. Ivan Premrov.

(Vrhniška železnica.) Povodom začetka zgradbe vrhniške železnice, priredi

občinski odbor vrhniški dne 23. t. m. posebno slavnost prvega obhoda. Ta dan se začne zgradba, katero je prevzel ljubljanski stavbenik Filip Zupančič, na jesen pa potече prvi vlak.

(Uboj.) Dne 13. t. m. našli so pri posestniku Klemencu v Zg. Šiški hlapca Breznika mrtvega. Mislilo se je, da je mož umrl vsled preobilo zavžitega žganja, a sodna preiskava je dognala, da temu ni tako. Breznik je pri Klemencu službujočega petnajstletnega pastirja rad dražil in ga pretepaj. Tako tudi 12. t. m. Fant se je branil z vilami in je Breznika tako po glavi udaril, da mu je lobanjo prebil. Breznik je, dobivši udarec, takoj šel na svoje ležišče, s katerega pa ni več vstal.

(Cerkveni rop.) Prve dni tega meseca je neznan lopov ulomil v cerkev v Lescah in pokradel precej zlatnine. Tatu doslej še niso zasačili.

(Zadavrski Slovenci) so v veliki nevarnosti. Nemci so v nekaterih letih dobili vse občine od Spilfelda do Maribora, te dni pa tudi občini Curknica in Stehovec. Zdaj so gospodarji pota do Maribora in težko jih bo izpodriniti, ako se tudi narodni možje lotijo dela, česar pa ni pričakovati.

(Državnozborna dopolnilna volitev) namesto odstoplega drž. poslanca dr. Šušteršiča bo začetkom junija. Katoliško-narodna stranka kandiduje za to mesto g. deželnosodnega svetnika Iv. Vencajza.

(Državna podpora.) Poljedeljsko ministerstvo je kmetski podružnici v Št. Jarneju za pospeševanje vinarstva dovolilo 250 gld. podpore.

(Parnik na Ljubljani.) Te dni je na Ljubljani vozil prvič lični parnik g. Kotnika z Vrhnik. Na Ljubljaničnem obrežju se je zbralo na stotine gledalcev. Zdaj vozi parnik redno vsak dan z Vrhnik v Ljubljano in nazaj, ob nedeljah pa po dvakrat na dan, dopoldne in popoldne.

(Politični agitator na zatožni klopi.) Pred okrožnim sodiščem v Rovinju se je te dni začela kazenska obravnava proti najhujšemu sovražniku istrskih Hrvatov in najstrupenejšemu laškemu agitatorju, Karolu Martinolichu, ki je bil nazadnje urednik puljskemu listu „Il Giovine Pensiero“. Martinolich je igral veliko ulogo v laški stranki, ali na zatožno klop ni prišel vsled svojega političnega delovanja, nego vsled vsakovrstnih velikanskih goljufij.

(Slovenska hranilna zadruga v Aleksandriji.) Slovenski rodoljub gosp. dr. Pečnik je ustanovil v Aleksandriji v Egiptu hranilno zadrugo, katera vlaga pri hranjenju novce v goriški zadrugi. To je važen korak, kateri je storilo slovenstvo v Egiptu.

(Pet ljudi zgorelo.) V vasi Turdanič blizu Beljaka se je oni teden zgodila velika nesreča. V gospodarskem polopju posestnika Fr. Popetnika je nastal ogenj, kateri se je hitro razširil. Popetnikova 19letna hči se je pogumno zagnala v plamen in iz gorečega hleva rešila živino. Potem je šla v gorečo hišo, da reši v podstrešni sobi speča bratca. Našla je otroke, a iz hiše ni več mogla. Hotela se je skriti v kleti, a najbrž ni mogla vrat odpreti, kajti našli so jo z otrokom vred pred vratmi mrtvo. V hiši je ležala tudi neka stara beračica, ki je zgorela in pogreša se še neki otrok, kateri je našel najbrž tudi smrt v plamenu. Razen teh pet ljudi utegne kot žrtev požara umreti še neki drugi otrok, katerega so strašno opečenega rešili

iz goreče hiše. Prav čuditi se je, da se je posrečilo ogenj lokalizovati, sicer bi bila pogorela vsa vas.

(Vodovod v Logatcu.) Poljedeljsko ministerstvo je dovolilo za napravo vodovoda v Logatcu, proračunena na 77.000 gld. znesek 38.500 gld. Deželni zbor je dovolil v ta namen 15.000 gld.

(Vodovod v Ambrusu.) Cesar je potrdil od deželnega zbora kranjskega sklenjeni zakon glede preskrbljevanja občine Ambrus s pitno vodo.

(Vipavska železnica.) Ministerstvo notranjih del je dalo drž. poslancema grofu Alfredu Coroniniju, dr. Antonu Gregorčiču in tovarišem dovoljenje, ustanoviti delniško družbo „Vipavska železnica“ s sedežem na Dunaji in je potrdilo društvena pravila.

(Samomor.) Ustrelil se je s svojo puško v orožniški vojašnici orožniški postajevodja Urh Ambrožič v Kočevji. Uzrok samomoru ni znan.

(Kmetijsko podružnico) so ustanovili v Spodnji Idriji v proslavo 50letnice cesarjeve.

(Gospodarsko zadrugo za lesno trgovino) so osnovali v Mozirju. Ta zadruga utegne postati največjega gospodarskega pomena za vso Savinjsko dolino.

(Zborovanje sadjerejcev v Novem mestu.) Kmetijska podružnica novomeška priredi dne 2. junija t. l. v Novem mestu shod sadjerejcev, pri katerem se bodo razpravljala vsa vprašanja tičoča se povzdige sadjarstva na Dolenjskem, zlasti pa vprašanja, kateri kraji na Dolenjskem so posebno pripravi za pridelovanje sadja, kako bi bilo po teh krajih pospeševati in razširiti sadjerejo in katere vrste sadja kaže v veliki meri zasadi, da se povzdigne sadna kupčija in postane sadjereja bolj dobičkonosna.

(Potrjen zakon.) Presvitli cesar je potrdil od dež. zbora kranjskega sklenjeni zakon, po katerem se davčni občini Gorenja Orehovica in Polhovica izločiti iz velike občine Brusnice in se ustanovi iz teh samostojna selska občina Orehovica.

(Slovenska tiskarna v Pulju.) Tiskarno znanega laškega kričača Karola Martinolicha v Pulju, ki sedi sedaj v zaporu, je kupil na javni dražbi g. Andrej Gabršček lastnik Goriške tiskarne v Gorici.

(Mrtvega) so našli dne 2. maja v cestnem jarku na Karolinski zemlji 75letnega posestnika Gregor Jevca. Mož je pal najbrže vsled slabosti v jarek in utonil.

(Nesreča na železnici.) Dne 18. t. m. je poštni vlak mej Savo in Zagorjem povozil nekega neznanega tujca, bržčas delavca ali „vandrovca“. Strl mu je glavo, tako da je mož obležal mrtev na lici nesreče. Tujec je bil siromašno oblečen. Dokumentov ni imel pri sebi, denarja pa samo 35 kr.

(Pod vlak je skočil) dne 29. aprila pri Vel. Laščah trgovec Franc Kovač iz Hriba. Vsled neuravnanih gmotnih razmer se je hotel nesrečnež usmrtiti, a se je le znatno poškodoval. Prenesli so ga v deželno bolnico v Ljubljano.

(Otroka) kake par mesecev starega so našli dne 2. maja zjutraj ob otroški bolnici v Streliških ulicah v Ljubljani. Otroka so sprejeli v otroško bolnico. Neusmiljeno mater, ki je otroka odložila, zasledujejo.

(Pazite na otroke.) Dne 25. aprila je utonila v neki luži 2letna deklica Franciška Milek iz Adlešič pri Črnomlju. Otrok je bil brez varstva in pal v lužo. Dne 26. aprila je utonil 4letni deček Jožef Burnik v Be-

gunjah na Gorenjskem. Brez varstva je pal v potok, ki teče skozi vas.

(Otrok — požigalec.) V Lazah, v občini Studenec, je šestletni Ivan Rak iz Rogačice užgal ob hlevu posestnika Jurija Raka stoječi plot. Ogenj se je hitro razširil in je upelil hišo in skedenj ter vse pohištvo in krmo. Škoda znaša 1700 gld. Rak je bil zavarovan samo za 300 gld.

(Požar.) V Kozarjih v ljubljanski okolici je dne 11. t. m. ponoči začelo goreti v hiši posestnika Josipa Dolinarja. Ogenj je upepelil hišo, skedenj in kozolec ter proizročil škode 400 gld. Domneva se, da je neznan zločinec ogenj nalašč zanetil.

(V svarilo slovenskim rojakom.) Pod tem zaglavjem nam piše rojak iz Amerike: Mej Slovenci in Hrvati v Ameriki agitirajo gotovi ljudje za ustanovitev kolonije v državi Kolorado. Najbrž delajo ti ljudje tudi na Kranjskem za to naselbino. Svarim vse rodoljube, naj se nikar ne dajo izvabiti na to naselbino, ker je to le sleparija a la Jeram. Kakor mej vsakim narodom, tako je tudi mej Slovenci in Hrvati nekaj ljudij, ki so pripravljeni po Jeramovem vzgledu ociganiti svoje rojake, a pred takimi ljudmi je treba vse poštenjake svariti. Katoliški duhovni so, seveda ne s hudobnim namenom, podpirali Jeramovo podjetje in tako spravili veliko Slovencev v nesrečo; naj postopajo vsaj sedaj pošteno.

(Južna železnica) namesti leseni most čez Ljubljano pod Žalostno goro na Barji z železnim, isto stori z lesenim mostom, ki vodi mej Kresnicami in Litijo pri Pogoniku čez Savo. Novi prvoimenovani most bode tudi ugodno uplival na hitrejši odtok Ljubljane, oba nova mosta pa bolj varna, posebno glede požara, vsled česar je železniško ministerstvo tako sililo južno železnico, da se je odločila za nova dva železna mosta.

(Grozna toča.) Dne 5. maja se je vsula v Dalmaciji nad Dubrovnikom in okolico taka toča, kakeršne se ne spominja noben Dalmatinec, da redkokdaj je čuti po vsem svetu o jednaki toči. Toča je začela gosto padati ob 11. uri zjutraj ter je padala 20 minut. Srednja je bila debelosti jajca, a najdebelejša od moške pesti. Ob polu 12 uri je bilo na Pilah vse polno ledu kakor da je dolino kdo posul s kamenjem. Vse rastline in drevje je oklešteno. Vse ograje in veje, tudi debele kakor pest, so uničene. Vsi vrtovi so uničeni. Še po pol uri popoldne je tehtalo 14 zrn toče pol kilograma. Zelenega ni nikjer več. Razbitih je tudi nebroj okenj, najmanj do 9000. Trgovine s steklom nimajo zadosti stekel v zalogi, da bi nadomestile pobita stekla. Na jadrah ladij je napravilo vsako zrno toče svojo posebno luknjo. Škoda je ogromna. Iz Supetra tudi poročajo, da je toča uničila vso letino za letos in za prihodnje leto. Narod je obupan, saj mu je vse propalo.

(Milionar od lakote umrl.) V Ameriki je nedavno umrl bogataš Kornelij Vanderbilt, kateri je ostavil 300 milijonov goldinarjev. Imel je krasne palače v mestu in na deželi, zasebne vlake, ogromno služabnikov, sploh vse, kar si srce poželi, samo zdravja ne. Imel je neozdravljivo bolezen v grlu, vsled katere ni končno smel ničesar uživati in je od lakote umrl.

(Draginja.) Kaj rada sledi vojski draginja. V Španiji se ponavljajo neprestano nemiri zaradi prevelike draginje. Gospodarske razmere so po nekaterih krajih naravnost obupne. Neizogibna je meščanska vojska ako se razmere v bližnjem času ne poboljšajo. Premog se je podražil od 32 peset na 82; kruh, vino in vsa živila so postala dvakrat, trikrat dražja. Več tovarn je že zaprtih, več sto delavcev je že odpuščenih, ker ni dela zaradi nedostatka

surovin. Kredit je pal do cela, izvoz žita je prepovedan, istotako izvoz bombaža. Vsled tega je vlada sklenila žitno carino do minimuma znižati. Ker je azijsko previsoka, se je bati premogovske krize, ki more postati raznim tovarnam osodepolna. Vsled obče slabe letine minolo leto v Evropi je prav občutna draginja zlasti v Italiji. Nemiri radi pomanjkanja so na dnevnem redu. Vojaštvo dela le s težka red. V kolikor ne sili ljudstvo k nemirom potreba, hujskajo jih še socialisti, proti katerim postopa vlada z vso strogostjo. Iz Neapolja se poroča, da je vlada na glavnih trgih dala postaviti barake, v katerih prodajajo mestni uradniki v vojaških pekarnah spečen kruh po najnižji ceni. Sploh občuti znatno draginjo vsa Evropa in tudi pri nas vemo dobro za njo. Upajmo, da ozdravi žetev zopet nevesele razmere.

(Človeške zveri.) Kmet Miško Nemes v Kanyavaru je živel z dvema svojima omoženima pastorkama v prepovedanem razmerju. Ker se je mož jedne teh dveh pastork branil, da trpi onečaščenje svojega zakona ter je vrgel očima svoje lepe, a nesramne žene nekega dne iz hiše, sta sklenila Nemeš in Kata Szabo, da umorita ljubosumneža. In nekega večera sta ga napadla s sekiro, ga pobila na tla, ter ga hotela še z vrvjo zadaviti. Na srečo so prihiteli ljudje, ki so na pol mrtvega Szabo iztrgali iz rok ostudnih morilcev. Orožniki so zverske zločince seveda takoj odpeljali.

(Blazen morilec pri pogrebu.) V ogerski vasi Kis Jenó je kmet Peter Kostan pri pogrebu hčere nakrat znorel ter je postal besen. Napadel in psoval je pogrebce, žugal duhovniku s koso ter mu strgal knjigo, potem se je vrgel na svojo ženo ter jo smrtno ranil, končno pa je še vsek al svojo taščo 16krat. Potem je pobegnil, da so ga jedva ujeli. Obe ženski sta vsled ran umrli.

(Usmrčenje hajdukov.) Beligradski časopisi poročajo, da so te dni v Belemgradu ustrelili dva roparska hajduka, Kosiča in Jovanoviča, katerima je dokazano 24 umorov. Nad 6000 ljudi je gledalo usmrčenje nesrečnikov. Ko sta hajduka padla, planili so nekateri na njuna trupla, da bi jim vzeli obleko. Le s težavo so jih zavrnilo vojaki. Z obleko so hoteli dotičniki seveda — coprati. Ponedeljek pa so vstrelili v Belemgradu zopet tri hajduke.

(Morilec iz zabave.) V Bolcanu na Tirolskem je razburjeno vse ljudstvo radi groznega dejstva, da so se dogodila tu v malo dneh tri umoritve žensk. Policija je zaprla nekega služabnika železnice, ker je na sumu, da je umoril vse tri ženske iz zabave.

(Z 80. leti na vešala) pojde v Stanislavu Matej Višnjičevski, ker je pred 14. leti umoril in oropal družino oštirja Tannenhausu.

(Obleka iz kurje kože.) Veliko začudenje je obudila v Parizu nedavno razstavljena obleka neke gospe Montbaude. Narejena je namreč iz ustrojene kurje kože, slavni slikar Edmont Gillet pa je na to ne navadno, baje krasno krilo, naslikal mladiko najlepših vrtnic. Da je bilo za to obleko ustrojiti kože 800 in še več kokošij, je pač verjetno. O trpežnosti tega krila pa bi človek skoro dvomil.

(Židovski sleparji v duhovniški obleki) Kakor pred nedolгим časom po Kranjskem, hodijo sedaj po Galiciji židovski sleparji v duhovniški obleki, kateri nabirajo prispevkov „za zidanje katoliških cerkva v Aziji“ ter kažejo priporočilna pisma zunanjih cerkvenih dostojanstvenikov. Toda pisma so ponarejena in denar ostane seveda v žepih teh sleparjev. Židu je res prav vsako sredstvo dobro, da se bogati.

(Otrok morilec) V Belemgradu se vrši pred sodiščem razprava radi dvojnega umora, katerega je učinil neki 12letni deček. Ker je razprava tajna, se je do sedaj le toliko izvedelo, da je z nožem prerezal vrat dvema možema, ko sta spala.

(Pesek je deževalo.) Na zahodni strani severne Afrike in sicer na kanarskih

otokih je bilo dne 16. februarja 1898 opazovati prav čudno prikazen. Preko teh otokov se je razprostirala megla. Iz natančnejega opazovanja se je razvidelo, da je megla peščen oblak, ki je bil toli gost, da je solnce zatemnelo in da se na kakih 100 metrov oddaljenosti ni nič videlo. Ladije v luki in strehe hiš v Las Palmas so bile pokrite z rudečkastim peskom. Pesek je prinesel veter iz Sahare. Po poročilih se je raztezal ta peščen vihar preko cele okolice mej Madero in kap Verde. Parnik „Karl Woermann“, ki je vozil sicer od Teneriffe do Las Palmas 4 ur, je sedaj potreboval vsled zatemnenja dva dni in tri noči.

Tržne cene v Ljubljani

21. maja 1898.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	15	Špeh povojen, kgr.	72
Rež, „	10	Surovo maslo, „	80
Ječmen, „	8	Jajce, jedno	2
Oves, „	8 20	Mleko, liter	10
Ajda, „	10 50	Goveje meso kgr.	64
Proso, „	8 50	Telečje „	62
Koruza, „	7 50	Svinjsko „	70
Krompir, „	3 80	Koštrunovo „	40
Leča, „	12	Piščanec „	45
Grah, „	13	Golob „	18
Fižol „	14	Seno, 100 kilo	1 78
Maslo, kgr.	94	Slama, „	1 60
Mast, „	72	Drva trda, 4 metr.	6 30
Špeh svež, „	62	„ mehka, 4 „	4 20

Loterijske srečke.

Gradeo, 14. maja.	13, 36, 7, 84, 78.
Lino, 7. maja.	39, 34, 42, 85, 63.
Brno, 18. maja.	65, 37, 45, 24, 67.
Dunaj, 14. maja.	3, 23, 65, 70, 40.
Trst, 7. maja.	37, 35, 78, 42, 27.
Praga, 11. maja.	48, 40, 17, 8, 56.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah od 5 kilogramov naprej

Filip Weil

velika trgovina z lasmi

v Spodnjem Kralovu na Češkem.

P. n. čitatelje te anônce opominim, naj opozore na mojo adresu zbiralce zmešanih las.

PRISTEN

Cena zavoju 25 kr. (50 vinarjev)
vsebine 500 gramov.

Kathrein.
Kneippova sladna kava
v polnih zrnih
Kathreinove tovarne za sladno kavo
Dunaj-Monokovo

V svojo kavo korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le take izvorne zavoje.

POZOR.

Kdor želi imeti dobro kolo (bicikelj) po nizki ceni, naj se obrne do mene in prepričaj se bo, da imam kolesa iz najboljše angleške tovarne Heikal-Premier in iz tovarne Puch v Gradci ter iz drugih dobrih tovarn.

Ceniki in natančna poročila so na razpolago

Pavel Bizjak v Kranji.

Prodaja vina.

Imam v kleti pristno istersko črno in belo vino od 16 do 25 kr. liter, postavljeno na kolodvor državne železnice Dignano. Mali vzorčki se ne pošiljajo.

A. M. Pujman, Dignano, Istra.

Cukerin

350krat sladkejši od cukra, kos 2 kr.

Cukerin

180krat sladkejši od cukra, kos 1½ kr.

Cukerin

v malih pastilkah, kos 1 kr.

Pošiljam najmanje 100 kosov proti povzetju.

Jindřich Vojtěch,

Nusle-Praga.

Trgovcem velik rabat.

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid
navadno opeko za zid

ponujata

po izdatno znižanih cenah

Knez & Supančič

tovarna za opeko v Ljubljani.

Vizitnice

priporoča

„Národní Tiskárna“.

Najnižje cene

Največji izbor

Preobleke

Popravila

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg 15